

Nr 25

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt jämte motioner.

Propositionen

I propositionen 1969: 18 föreslår Kungl. Maj:t att riksdagen antar därvid fogat förslag till förordning om ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt.

Enligt propositionen skall skattskyldighet till mervärdeskatt kunna föreskrivas för viss statlig verksamhet. Vidare föreslås att mervärdeskatt skall utgå på begagnade personbilar som säljs av biluthyrningsföretag och att rätt till avdrag för ingående mervärdeskatt inte skall föreligga för köp av sådana bilar.

Författningsförslaget har följande lydelse.

Förslag

till

Förordning

om ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt

Härigenom förordnas, att 18 §, punkt 1 av anvisningarna till 2 § och anvisningarna till 8 § förordningen den 6 juni 1968 om mervärdeskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

18 §.

Skattskyldig som — — — konstnärliga verksamheten.

Avdragsrätt föreligger — — — skattepliktig verksamhet,

3) anskaffning av personbil för annat ändamål än återförsäljning eller uthyrning i yrkesmässig verksamhet.

3) anskaffning av personbil från säljare som innehaft bilen för yrkesmässig uthyrning och annan anskaffning av personbil för ändamål som

¹ Senaste lydelse av 18 §, punkt 1 av anvisningarna till 2 § och anvisningarna till 8 § se 1968:580.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

*ej avser yrkesmässig återförsäljning
eller uthyrning.*Föreligger skattskyldighet — — — medför skattskyldighet.
Konungen kan — — — — — 1 §.

Anvisningar

till 2 §.

1. Verksamhet anses — — — enligt kommunalskattelagen.
Verksamhet som — — — — — även landstingskommun.
Bedriver staten — — — — — och grupporsband.*Om särskilda skäl föreligger kan
Konungen förordna att statlig verk-
samhet, som avser eget behov och
som ej enligt andra eller tredje styc-
ket är att anse som yrkesmässig, tills
vidare skall anses utgöra yrkesmäs-
sig verksamhet.*

till 8 §.

Undantaget för fartyg gäller — — — skattepliktig vara.
Undantaget för fartyg för — — — detta ändamål.
Undantaget för livräddningskryssare — — — af skeppsbrutne.
Undantaget för gas — — — — — av butiksvara.
Undantaget för allmän — — — — — varje vecka.
Undantaget för periodisk — — — hemvärnets verksamhet.
Butiksmässig försäljning — — — — — av köpare.Med begagnad personbil under 11
förstås sådan personbil och sådan
med skåp-, stationsvagns- eller per-
sonbilskarosseri utrustad lastbil med
tjänstevikt ej över 1 800 kilogram,
som tidigare för annat ändamål än
yrkesmässig återförsäljning sålts el-
ler uttagits inom landet eller införts
till landet.Med begagnad personbil under 11
förstås sådan personbil och sådan
med skåp-, stationsvagns- eller per-
sonbilskarosseri utrustad lastbil med
tjänstevikt ej över 1 800 kilogram,
som tidigare för annat ändamål än
yrkesmässig återförsäljning sålts el-
ler uttagits inom landet eller införts
till landet. *Har ny personbil anskaf-
fats för yrkesmässig uthyrning an-
ses bilen icke som begagnad när den
säljes eller uttages av uthyraren.*Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt
därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.
18 § och anvisningarna till 8 § i sin nya lydelse tillämpas dock för tid från
och med den 20 februari 1969.Beträffande motiveringen för förslagen hänvisar utskottet till propositio-
nen.

Motionerna

Yrkanden med anledning av propositionen

1) motionerna I: 915 av herr *Ferdinand Nilsson* och II: 1049 av herrar *Dahlgren* och *Sundkvist*

att riksdagen beslutar

a) att postverket och statens järnvägar befrias från skatt

b) att intern beskattning mellan statliga verksamhetsgrenar icke skall förekomma

2) motionerna I: 916 av herrar *Stefanson* och *Tistad* samt II: 1051 av fru *Nettelbrandt m. fl.*

a) att riksdagen beslutar

1) att skattskyldighet skall gälla för offentlig myndighet och affärsdrivande verk, som till annan tillhandahåller skattepliktiga varor och tjänster

2) att vederbörande utskott utarbetar erforderlig författningstext

b) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om förslag till befrielse från mervärdeskatt för begagnade motorcyklar i kombination med höjd accis på motorcyklar

3) motionerna I: 917 av herr *Åkerlund* och II: 1050 av herr *Enarsson*

att riksdagen antar följande

Förslag

till

Förordning

om ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt

Härigenom förordnas, att 11 § och anvisningarna till 11 § förordningen den 6 juni 1968 om mervärdeskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

11 §.

Från skatteplikt — — — samt resgodsbefordran,

3) transport av vara till utlandet eller transport i samband med renhållning,

4) bärgning — — — av veterinär.

(Se vidare anvisningarna.)

till 11 §.

Undantaget under 3 för transporter till utlandet gäller direkta sådana transporter. Sker särskild transport av exportgods helt inom landet, föreligger skattepliktig transporttjänst.

Med transport — — — tillfälligt transportuppdrag.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1969.

Yrkanden vid riksdagens början

1) motionerna *I: 133* av herrar *Tistad* och *Stefanson* samt *II: 145* av herr *Andersson* i Örebro *m. fl.*

att riksdagen beslutar att 8 § förordningen om mervärdeskatt skall tillföras en ny punkt av följande lydelse:

tandproteser samt individuellt avpassade apparater för ortodontiska, käk-ortopediska och käkkirurgiska behandlingar

2) motionerna *I: 680* av herr *Blomquist* och *II: 782* av herr *Carlshamre*

att riksdagen beslutar att fr. o. m. den 1 juli 1969 undanta böcker och musikalier från mervärdeskatt och sålunda antar följande

Förslag

till

Förordning

om ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt

Härigenom förordnas att 8 § förordningen den 6 juni 1968 om mervärdeskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

8 §.

Från skatteplikt — — — allmän nyhetstidning,

6) *böcker och musikalier samt* medlemsblad, periodisk publikation som väsentligen framstår som organ för sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för religiöst, nykterhetsfrämjande, politiskt, idrottsligt eller försvarsfrämjande ändamål eller att företräda vanföra eller arbetshindrade medlemmar samt utländsk periodisk publikation av annat slag, när prenumeration på sådan publikation förmedlas mellan prenumerant och utländsk utgivare eller när sådan publikation inkommer direkt till prenumerant,

7) personaltidning — — — om tobaksskatt.

(Se vidare anvisningarna.)

3) motionerna I: 694 av herr *Johan Olsson* samt II: 809 av fru *Nilsson* och herr *Josefson* i Arrie

att riksdagen beslutar att 49 § förordningen om mervärdeskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

49 §.

Överstiger ingående avdragsgill skatt enligt deklaration den utgående skatten med minst 500 kronor, återbetalar länsstyrelsen det överskjutande beloppet.

Understiger skillnaden mellan ingående skatt och utgående skatt 500 kronor, återbetalar länsstyrelsen beloppet endast när skillnaden icke kan avdragas eller kvittas enligt 17 § tredje stycket.

Skattskyldig som — — — ingående skatt.

Överstiger skatt — — — överskjutande beloppet.

Den som — — — för mycket.

Vid återbetalning — — — restavgift avräknas.

Fordran på — — — eller utmätas.

I övrigt — — — av mervärdeskatt.

4) motionerna I: 700 av herr *Stefanson m. fl.* och II: 807 av herr *Magnusson* i Borås *m. fl.*

att riksdagen antar följande förslag till ändrad lydelse av punkt 1 av anvisningarna till 2 § förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt:

till 2 §.

1. Verksamhet anses — — — enligt kommunalskattelagen.

Verksamhet som staten eller kommun bedriver räknas som yrkesmässig när den drives i bolagsform eller liknande och när den drives i konkurrens med enskild verksamhet.

5) motionerna I: 701 av herr *Stefanson m. fl.* och II: 788 av herr *Fridolfsson* i Stockholm *m. fl.*

att riksdagen beslutar om en komplettering av förordningen om mervärdeskatt i sådan riktning att från skatteplikt undantas garantiåtgärder som ej debiteras den slutlige konsumenten på grund av att kostnaderna härför inkluderats i försäljningspriset för produkten i fråga

6) motionerna I: 706 av herrar *Svenungsson* och *Hermansson* samt II: 783 av herrar *Carlshamre* och *Hedin*

att riksdagen beslutar om sådan ändring av 8 § förordningen om mervärdeskatt att fisklådor undantas från skatteplikt

7) motionerna I: 707 av herr *Tistad* och II: 775 av herr *Andersson* i Örebro

att riksdagen beslutar att 8 § förordningen om mervärdeskatt skall tillföras en ny punkt av följande lydelse:

frimärken

8) motionerna I: 718 av herr *Österdahl m. fl.* och II: 780 av herr *Börjeson* i Glömminge *m. fl.*

a) att riksdagen beslutar om sådan ändring av 11 § förordningen om mervärdeskatt att transport av registrerade bilar, bussar och övriga för personbefordran avsedda fordon mellan områden utan fast landförbindelse och fastlandet undantas från skatteplikt

b) att vederbörande utskott utarbetar erforderlig författningstext

9) motionen I: 207 av herr *Gösta Jacobsson*

a) att riksdagen beslutar undanta begagnade motorcyklar från mervärdeskatt

b) att bevillningsutskottet utarbetar erforderlig författningstext

10) motionen I: 715 av herr *Wärnberg*

a) att riksdagen beslutar ytterligare förtydliga sitt beslut angående övergångsbestämmelserna till förordningen om mervärdeskatt så att rotstående skog (avverkningsrätt) som försålts under 1968 och där såväl kvantitet som pris bestämts skall anses som tillhandahållen vara fr. o. m. den dag äganderätten övergått till köparen

b) att erforderlig författningstext utarbetas av vederbörande utskott

11) motionen II: 790 av herr *Hedin*

a) att riksdagen beslutar ändring av bestämmelserna i förordningen om mervärdeskatt enligt vad i motionen anförts för att erhålla konkurrensneutralitet mellan statliga affärsverk och enskilda företag

b) att vederbörande utskott utarbetar erforderlig författningstext.

Motivering

Skattskyldighetsfrågor

Stat och kommun

I: 700 och II: 807

Motionärerna har vid upprepade tillfällen i olika sammanhang understrukit vikten av att konkurrensen mellan enskilda och statliga företag sker på lika villkor. Särskilt i samband med utformningen av den indirekta beskattningen har betonats att beskattningen måste utformas så att konkurrensneutraliteten upprätthålls. Även riksdagens revisorer har fäst uppmärksamheten på detta.

Efter ett uttalande i frågan av bevillningsutskottet vid föregående års riksdag har cirkulär utgått till de statliga myndigheterna att vid jämförelser mellan offerter från enskilda respektive offentliga företag skall hänsyn tas till att enskilda företag i sina kalkyler har att räkna in även mervärdeskatt. Motsvarande bör gälla även kommunal upphandling. Till landsting och primärkommuner lämnas regelmässigt offerter på ett stort antal olika

varor och tjänster som utbjuds av såväl offentliga som enskilda företag. Visserligen blir undantagen från skatteplikt något färre i fråga om mervärdeskatten än beträffande den allmänna varuskatten. Men på grund av att det skattepliktiga varuområdet vidgats får undantagen från skattskyldighet större betydelse än tidigare.

Skattskyldighet bör föreligga för alla offentliga myndigheter och affärsdrivande verk då dessa tillhandahåller varor och tjänster i konkurrens med enskilda företag.

I: 915 och II: 1049

Mervärdebeskattningens ledande princip har oemotsagt angetts vara att ta ut skatt på så många inbetalningsställen och med så mycket krångel som möjligt. Enbart inom jordbruket har antalet skatteinbetalare ökat från 170 000 till 350 000. Personalbehovet inom länsstyrelser och uppbördorgan, i tullverk och riksskattenämnd har på grund av denna reform ytterligare ökats. I propositionen till årets riksdag har fältet för uppbördskrånget ytterligare utbyggt då viss del av viss statlig verksamhet görs skattepliktig. Motivet är i många fall att skatten skall vara konkurrensneutral. Den argumentationen lämpar sig föga när det gäller postens befordran av postpaket och gruppkursband.

Även beträffande statens järnvägar gäller liknande förhållanden. Som motiv för beskattningen av den fraktverksamhet som bedrivs med motorfordon m. m. har anförts att järnvägsfrakterna besväras av konkurrensen. Vad det då skall tjäna till att göra järnvägarna konkurrensneutrala genom att momsbeskatta är svårt att förstå. Den ena åtgärden motverkar uppenbarligen den andra utan annan verkan än att skattepålagan ökar för både järnvägs- och lastbilsfrakter. Ett liknande skattekinseri föreligger beträffande förslaget i propositionen då däri föreslås tillägg till anvisningarna till 2 § MF som möjliggör ökad intern momsbeskattning vid affärer mellan olika statliga verksamheter. Statens taxor bör inte förses med momstillägg.

I: 916 och II: 1051

Frågan om skattskyldighet till mervärdeskatt för offentlig verksamhet betraktas i propositionen närmast som en redovisningsteknisk angelägenhet för statliga myndigheter. Denna aspekt är viktig, men man bör också hålla konkurrensaspekterna i minnet. Konkurrens mellan enskild och offentlig kommersiell verksamhet bör ske på lika villkor.

Enligt cirkulär skall statliga myndigheter vid upphandling jämföra offerter från enskilda och offentliga företag med hänsyn till att enskilda företag har att räkna in mervärdeskatt i sina kalkyler. Detta kan dock bli ganska besvärligt då man har att ta hänsyn till a) effekten av mervärdeskattebelastningen på enskilda företag, b) vilka offentliga myndigheter som har att erlægga mervärdeskatt, c) nettoeffekten av andra verks och myndigheters skattefrihet med hänsyn till att de inte kan dra av ingående mervärdeskatte-

belastning. Någon motsvarande generell bestämmelse för kommunernas upphandling finns inte.

Den rimligaste lösningen av frågan är att sådan vara eller tjänst, som skulle vara skattepliktig ifall den tillhandahålls av t. ex. ett enskilt företag, inte heller undantas från skatteplikt om statligt och kommunalt verk eller myndighet tillhandahåller ett annat offentligt organ varan eller tjänsten i fråga.

Begränsningen av skattskyldigheten för stat och kommun medför alltjämt risker för att staten och kommunen i egen regi kommer att bedriva sådan verksamhet, som på ett mer rationellt och effektivt sätt skulle kunna bedrivas i enskild regi. Med tanke på den offentliga verksamhetens rika differentiering framstår den inskränkta skattskyldigheten dessutom som en allvarlig diskriminering av det enskilda näringslivet inom olika områden.

Effekten av frihet från skattskyldighet för statliga och kommunala myndigheter är mindre i mervärdeskattesystemet än den var under den allmänna varuskatten, därför att avdragsrätt för ingående mervärdeskatt inte föreligger för den som ej är skattskyldig. I enstaka fall kan det rentav vara till nackdel att man ej är skattskyldig. Detta problem har uppmärksamrats i propositionen. Propositionen medger tolkningen, att statliga verk och myndigheter skall göras skattskyldiga endast när det är förmånligt för dem. Motionärerna förutsätter, att detta ej är statsmakternas avsikt. Även av detta skäl är det ur konkurrenssynpunkt lämpligt att besluta, att skattskyldighet alltid skall gälla för offentlig myndighet och affärsdrivande verk som till annan tillhandahåller skattepliktiga varor och tjänster.

II: 790

Vid utarbetandet av mervärdeskatteförordningen gjordes allvarliga ansträngningar att nå så stor konkurrensneutralitet som möjligt. Detta gällde även förhållandet mellan å ena sidan enskilda företagare och å andra sidan kommuner och staten vad gäller av dessa utövad företagsamhet. På förslag av bevillningsutskottet beslöt riksdagen också vissa ändringar i upphandlingskungörelsen i detta syfte. Viss skillnad skulle emellertid alltjämt komma att föreligga när t. ex. ett statligt affärsverk utförde tjänster eller sålde varor till kommuner, eftersom dessa ej har någon skyldighet att tillämpa den statliga upphandlingskungörelsen. Motionsledes har också yrkats, att den i sådant sammanhang föreliggande diskrimineringen av enskild företagare skulle elimineras, ehuru utan resultat.

Det synes emellertid som om en diskriminering även i motsatt riktning kan komma att inträffa på grund av den formulering mervärdeskatteförordningen erhållit. Detta kan exemplifieras med utgångspunkt från försvarets fabriksverk. Enligt 8 § förordningen undantas från skatteplikt bl. a. krigsmateriel som är underkastad utförselbud och delar till sådan krigsmateriel, när varan säljes till staten för militärt bruk eller för detta

ändamål införs till landet för statens räkning. Undantaget är avsett att medföra fullständig skattefrihet och den skattskyldige skall därför äga rätt att göra avdrag för ingående skattebetalning med restitution i de fall fullständig avlyftning icke ernås automatiskt. Detta gäller utan inskränkning för enskilt företag. Därest emellertid försvarsverket, såsom taxeringsmyndigheterna synes anse, ej skall betraktas som skattskyldigt vid försäljning till staten, kommer någon motsvarande avdragsrätt ej att föreligga. Vid samma kostnader för exakt samma vara skulle sålunda det enskilda företaget kunna betinga sig ett lägre pris än försvarets fabriksverk kan göra och ändock erhålla en lika stor vinst. Detta förhållande kan knappast justeras med utgångspunkt från den nya paragrafen i upphandlingskungörelsen.

En lagtolkning i annan riktning än den ovan antydda kan knappast sägas stå i överensstämmelse med förordningens ordalag eftersom ett affärsverk ej är att anse som självständig juridisk person. På grund härav bör en ändring komma till stånd så att full konkurrensneutralitet uppkommer i det berörda fallet. Enklast synes detta kunna ske genom att man i förordningen fastslår, att statligt affärsverk vid tillämpningen av mervärdesskatteförordningen skall jämföras med aktiebolag. Därmed skulle även olikheten i konkurrenshänseende bringas ur världen.

Skattepliktsfrågor

Bilar och motorcyklar

I: 916 och II: 1051

Skatt utgår ej på försäljning av begagnade personbilar, men väl på försäljning av begagnade motorcyklar. Detta är något inkonsekvent. Enligt beslut av 1968 års riksdag skall skattebortfallet av momsbefrielsen för begagnade bilar kompenseras av höjd accis på nya bilar. Någon accishöjning på motorcyklar företogs ej, eftersom begagnade sådana är skattepliktiga. Genom denna åtgärd har man uppnått en ur fiskal synpunkt någorlunda likvärdig behandling av personbilar och motorcyklar. Mycket talar dock för att likvärdighet mellan personbilar och motorcyklar inte uppnåtts ur handelns synpunkt. Handeln med begagnade motorcyklar torde ha fått icke avsedda konkurrensnackdelar genom skattebelastningen, nackdelar, som rimligen bör upphävas genom skattebefrielse i kombination med höjd accis på samma sätt som skett med personbilar.

I: 207

Sedan momsens trätt i kraft vid årsskiftet har det visat sig att den av riksdagen beslutade lösningen beträffande motorcyklarna skärpt de ogynnsamma konsekvenserna av beskattningen av de begagnade motorcyklarna. I likhet med vad som tidigare hände med de begagnade bilarna har de be-

gagnade motorcyklarna drivits ut i en fullständigt okontrollerad gatu- och torghandel. Det väsentliga är här att motorcyklar i likhet med bilar är underkastade registrering och accis. Skyldigheten i nämnda hänseende följs av den reguljära handeln men icke av gatuförsäljarna eller av privatpersonerna vid byte.

Det är i dag icke kunden som i praktiken betalar momsen på den begagnade motorcykeln utan säljaren—mellanhanden som berövas varje möjlighet till avans. Priset bestäms nämligen i förhållande till priset för ett nytt fordon. Om nypriset exempelvis för 1968 års modell är 6 000 kronor och fordonet gått 500 mil, är priset på detta begagnade fordon i marknaden 5 200 kronor, vilket är det värde som marknaden ger, vare sig moms utgått eller icke. Genom att momsen vältras över på säljaren blir priset vid byte i stället 4 680 kronor.

Den nuvarande ordningen leder till en allt längre gående nerslitning av de begagnade motorcyklarna, som icke renoveras i samband med bytet med ty åtföljande äventyrliga konsekvenser för trafiksäkerheten. Det talas om »rishögar» på vägarna.

Med hänsyn till de uppkomna missförhållandena torde anledning föreligga för bevillningsutskottet att ta initiativ till en nödvändig ändring i beskattningen av de begagnade motorcyklarna. Lämpligen bör momsen å dessa fordon slopas och i stället accisen höjas på sätt skedde med de begagnade bilarna.

Tandproteser m. m.

I: 133 och II: 145

Enligt förordningen om mervärdeskatt omfattas tandläkartjänster inte av skatteplikt. Arbeten som utförs av dentallaboratorier är däremot skattepliktiga. Detta leder till att dentaltekniska arbeten, som utförs av en tandläkare eller av en tekniker anställd hos en tandläkare, blir skattefria. Om en tandläkare låter utföra samma arbeten hos ett fristående dentallaboratorium, måste laboratoriet påföra honom skatt för arbetena. Å andra sidan har laboratoriet avdragsrätt för ingående skatt, vilket tandläkaren inte har. Därigenom reduceras skillnaden i skattebelastning. Det beräknas att en tandprotes, tillverkad på ett dentallaboratorium, fördyras med cirka 6,5 procent genom mervärdeskatten i jämförelse med en protes som tillverkas av en tandläkare eller av en hos en sådan anställd tekniker.

Utredningen angående indirekta skatter och socialförsäkringsavgifter har i sitt betänkande (Fi stencil 1967: 10, s. 179—180) behandlat frågan om dentallaboratoriernas skattskyldighet.

I gemensamt yttrande över utredningens förslag tillbakavisade Sveriges tandläkarförbund och Dentallaboratoriernas riksförbund utredningens huvudskäl för att inte medge undantag för dentaltekniska arbeten, nämligen

att dentallaboratorier bedrivs i förening med försäljning av utrustning och material till tandläkare. Enligt yttrandet förekommer det endast i ett enda fall att en person samtidigt bedriver dentallaboratorium och dentalvaruhandel, men detta sker i form av två separata registrerade firmor med helt skild bokföring.

Den större skattebelastningen på tandtekniska arbeten som utförs på beställning hos fristående laboratorier utgör självfallet ur konkurrenssynpunkt en belastning för dentallaboratorierna. Denna bristande konkurrensneutralitet hos beskattningen gynnar tandläkare som anställt egna tekniker och motverkar en rationell arbetsfördelning på det ifrågavarande området. Inom fackkretsar anses allmänt att fristående dentallaboratorier, som vart och ett betjänar flera tandläkare, under samma konkurrensbetingelser har större förutsättningar än den enskilde tandläkaren att genom användande av specialiserad personal tillgodose de kvalitetsmässiga kraven inom hela det dentaltekniska området.

I Danmark, där mervärdeskatt infördes fr. o. m. den 3 juli 1967, befriade finansministern jämlikt bemyndigande i lagen om allmän omsättningsavgift redan från tidpunkten för lagens ikraftträdande dentallaboratorier och tandläkare från mervärdeskatt för av dem framställda "aftagelige og faste tanderstatninger samt individuelle apparaturer til ortodontiske, kæbeortopediske og kæbekirurgiske behandlinger".

Alla skäl talar för att från skatteplikt enligt mervärdeskatteförordningen undanta dentallaboratoriernas arbeten.

Böcker och musikalien

I: 680 och II: 782

Bokpriserna i Sverige har i dag nått en ansenlig höjd och även om det samtidigt ges ut ett betydande antal billigare böcker, t. ex. pocketböcker, är det ofrånkomligt att priserna på nyutkommen skönlitteratur och facklitteratur är så höga, att detta har blivit ett problem för såväl bokköparna som därmed även författare, bokhandlare och förlag.

Med hänsyn till angelägenheten av att stimulera läsintresset och öka bokkonsumtionen har olika former av subventioner diskuterats. En väsentlig och nödvändig åtgärd skulle vara att sänka de nuvarande bokpriserna, vilket skulle kunna ske om mervärdeskatten slopades på böcker och musikalien.

Årsomsättningen av böcker här i landet torde för närvarande kunna uppskattas till 350 å 400 milj. kronor, om man bygger på de siffror som pris- och kartellnämnden publicerade 1963 och sedan tar hänsyn till kostnadsutvecklingen. Av detta belopp utgör drygt tredjedelen inköp till det allmänna. Enligt 1966 års siffror uppgick inköpen till folkbibliotek och liknande samt skolbibliotek till 46 351 102 kr. Därtill kom inköp för s. k. institutio-

ner i svenska i skolorna för ca 500 000 kr. Den sammanlagda siffran torde för närvarande vara drygt 50 milj. kr. Därtill kommer för forskningsbiblioteken ca 3,5 milj. kr., sedan bokbinderikostnaderna avräknats. Av läroböcker, s. k. B- och C-böcker, säljs det årligen för 75 milj. kr. till studenter och andra privata kunder medan det allmänna köper sådana böcker till skolorna för 50 milj. kr. netto. Summan av dessa inköp blir 103 500 000 kr.

Härtill kommer en siffra, som för närvarande är svår att uppskatta, nämligen alla böcker som inköps av statsverket för övrigt genom olika verk och myndigheter. Tidningar, tidskrifter och musikalier är här icke inräknade och icke heller utländsk litteratur. Försäljningen av musikalier är emellertid av förhållandevis blygsamt format men därför inte mindre betydelsefull.

När nu alla industrikunder till bokhandeln ävensom många andra företag får dra av mervärdeskatten på bokinköpen vid redovisning av sådan skatt blir det egentligen endast de privata bokköparna, som drabbas av mervärdeskatten på bokmarknaden.

I och med att dagspressen — inte minst kvällstidningarna — alltmer tenderar att bli underhållningslitteratur samtidigt som den politiska debattlitteraturen i bokform blir allt vanligare, synes en gränsdragning mellan tidningar och böcker alltmer ologisk. När en författare producerar sig i pressen beskattas ej hans verk men om artiklarna sammanföres i bokform blir de beskattade.

Den 1 april 1970 är det bestämt, att de fasta bokpriserna skall upphöra med de delvis oöverskådliga konsekvenser detta kan medföra som icke behöver beröras här. En sak är emellertid att vänta enligt erfarenheter från utlandet, bl. a. Kanada, och expertisens uttalanden, nämligen att bokpriserna kommer att höjas på de flesta böcker med undantag av vissa s. k. bestsellers.

Frimärken

I: 707 och II: 775

I yttrande den 13 december 1967 över det till grund för mervärdeskatte-systemet liggande, i oktober 1967 avgivna betänkandet angående indirekta skatter och socialförsäkringsavgifter (Fi stencil 1967: 10) föreslog generaltullstyrelsen, att frimärken skulle undantas från mervärdeskatt. Förslaget togs inte upp av finansministern i propositionen, och frimärken utgör således skattepliktig vara enligt mervärdeskatteförordningen.

Motionärerna åberopar nu vad generaltullstyrelsen anfört som skäl för sitt förslag och framhåller vidare att frimärkssamlarnas direktimport av frimärken från utlandet enligt uppgift från frimärkshandlarhåll ökat mycket starkt efter stegringen av den allmänna varuskatten från 4 till 10 procent. Frimärkssamlarna torde nämligen i stor utsträckning ha kunnat undgå skattebeläggning av importsändningar i brev. Brevförsändelser kan inte

utan vidare kontrolleras av tullverket. Om det finns anledning misstänka, att ett brev har tull- eller skattepliktigt innehåll, måste adressaten anmodas att själv öppna brevet i närvaro av postfunktionär. Det säger sig självt att brev försändelser från utlandet endast i mycket ringa omfattning kan bli föremål för sådan kontroll.

Det finns anledning tro att också en del mindre nogräknade frimärkshandlare begagnar sig av de möjligheter som finns att undgå mervärdesskatt i samband med import i brev försändelser. I kanske ingen annan bransch är det så lätt att etablera sig som i frimärkshandeln; försäljnings- och lagerlokaler är ofta överflödiga och affärerna sker genom postorderförsäljning. Teoretiskt skulle det för en frimärkssamlare inte vara någon vinst förenad med en sådan skattefri import — eftersom någon avdragsrätt inte uppkommer — om utgående skatt upptas och redovisas i vederbörlig ordning, men detta kan inte alltid förutsättas vara fallet. Kontrollsvårigheterna i samband med importen skapar således möjligheter till skatteflykt också inom den yrkesmässiga frimärkshandeln, något som missgynnar de seriösa företagen i branschen.

I Frankrike har man enligt uppgift under fjoråret slopat mervärdesskatten på frimärken, sedan man kunnat konstatera en successiv nedgång av omsättningen i de seriöst arbetande företagen inom frimärkshandeln. Likväl lär man i Frankrike tillämpa en mycket sträng övervakning av importen för att förebygga undandragande av mervärdesskatt.

Det anförda talar för att frimärken bör undantas från skatteplikt enligt mervärdesskatteförordningen. Skattebortfallet torde bli jämförelsevis obetydligt. Med hänsyn till att frimärken är en klart avgränsad varugrupp synes kontrollsvårigheterna vid ett undantagande från skatteplikt bli relativt små.

Fisklådor

I: 706 och II: 783

Riksskattenämnden har den 8 januari i år avgivit yttranden över två ansökningar om förklaring antingen att fisklådor avsedda för yrkesmässigt fiske inte skall anses som skattepliktiga varor eller att försäljning av fisklådor till yrkesfiskare skall anses som export när fångsten är avsedd att säljas. Riksskattenämnden anförde bl. a. att fisklådor inte kan anses undantagna från skatteplikt och att export vid försäljning av fisklådor till yrkesfiskare i Sverige inte kunde anses föreligga, även om fisklådorna är avsedda att användas vid fiske på internationellt vatten och för förvaring av fisk, som landas i utlandet och säljs där.

Riksskattenämndens tolkning av ifrågavarande bestämmelser ser ut att få olyckliga konsekvenser för de inhemska företag som tidigare försett fiskarna med is, tomlådor och andra förnödenheter. Västkustfiskarna har nämligen i stor omfattning reducerat sina inköp av nämnda förnödenheter

i Sverige. De föredrar i stället att göra sina inköp av is och tomlådor på samma ställe, där de landar 90 % av sina sillfångster nämligen i Danmark. På så sätt undgår de att betala mervärdeskatt på sina förnödenheter efter-
som någon sådan inte utgår på varor avsedda för export.

En sådan utveckling som skisserats ovan hotar fullständigt att förstöra underlaget för de servicenäringar som till fiskets tjänst vuxit fram på västkusten. För många betyder dess näringar en direkt och trygg försörjning och för ännu fler en outhärlig biinkomst. Ekonomiskt och socialt ter det sig orimligt att utforma beskattningsreglerna och dess tillämpningsföreskrifter på ett sådan sätt att andra länders företagare gynnas på bekostnad av våra egna.

Garantireparationer

I: 701 och II: 788

I 2 § förordningen om mervärdeskatt definieras begreppet skattepliktig omsättning. I praxis har en strikt tolkning av ifrågavarande riktlinjer lett till att jämväl garantiåtaganden som inkalkyleras i försäljningspriset för vissa produkter, speciellt på kapitalvaruområdet, typfall kyl- och frys, tvättmaskiner, bilar, skall formellt belastas med mervärdeskatt i transaktioner mellan dem som i förekommande fall vidtar erforderliga åtgärder å tillverkarens/generalagentens vägnar till följd av garantiåtaganden från huvudleverantören.

Då de berörda parterna genomgående torde vara skattskyldiga, framstår detta krav redan principiellt som onödigt och endast som en belastning genom det merarbete som följer. Sistnämnda synpunkt bör ej undervärderas, då det ofta ej för den som utfört ett garantiåtagande enligt gällande överenskommelser med huvudleverantören är möjligt eller tillåtet att precisera ersättningsanspråken i kronor, eftersom bedömning slutligt äger rum hos huvudleverantören på basis av rapporter över vad som utförts. Härefter blir det dessutom ofta fråga om enbart krediteringstransaktioner i bokföringen och ej remittering av några preciserade ersättningsbelopp.

Det kan anmärkas att man enligt uppgift i Danmark vid införandet av mervärdeskattesystemet också krävde formell mervärdeskattebeläggning av garantiåtgärder, men sedermera funnit denna bestämmelse onödig och med hänvisning till att den endast vållar berörda parter merarbete slopat ifrågavarande krav. Med tanke på att man i Sverige inte minst på bilområdet har betydligt längre gående produktgarantier än i vårt södra grannland, framstår önskvärldheten av en ändring i stark belysning.

Transporter

I: 917 och II: 1050

Undantaget från skatteplikt för transport av vara från utlandet har medfört att svensk industri har kommit i ett sämre konkurrensläge gentemot utländsk industri i vissa fall. Detta har blivit förhållandet för sådan industri där fraktkostnaderna utgör en betydande del av priset på den färdiga produkten och konkurrens från utländsk industri råder på den inhemska marknaden. Genom skattefriheten för transporter från utlandet kan nämligen de utländska fabrikerna erbjuda betydligt lägre transportkostnader än vad den svenska industrin kan.

Ett regelsystem som uppenbart står i strid med de grundläggande principerna om beskattningens konkurrensneutralitet och direkt gynnar vissa utländska tillverkare bör inte godtas. Alla inhemska transporter med undantag för direktgående export bör därför omfattas av skatteplikten.

I: 718 och II: 780

Under 1968 års höstriksdag avlämnades motioner med begäran att transport av registrerade bilar, bussar och övriga för personbefordran avsedda fordon mellan område utan fast landförbindelse och fastlandet skulle undantas från skatteplikt.

I sitt utlåtande över motionerna erinrade bevillningsutskottet om att de påtalade olägenheterna för Ölands del kommer att elimineras genom det påbörjade brobygget. Vad Gotland angår anförde utskottet att ett preliminärt avtal slutits mellan å ena sidan staten och å andra sidan vissa gotländska kommuner och trafikföretag med syfte att få till stånd en tillfredsställande transportförsörjning för Gotland till lägsta möjligt kostnad.

Till detta kan anföras att olägenheterna för Ölands del icke kommer att försvinna förrän broförbindelsen står färdig och har trätt i funktion. För Gotlands del är läget i korthet att det av bevillningsutskottet åsyftade avtalet av olika anledningar icke kommit till stånd, att anslag till statens preliminärt utlovade pekuniära insats icke upptagits i innevarande års riksstat och att utskottets avstyrkande av motioner i denna del således synes ha grundats på premisser som icke uppfyllts.

Principiellt betänkligt är att mervärdeskattens införande när det gäller nämnda transporter till sina praktiska verkningar innebär att en geografiskt verkande skatt därmed införts eller, om man så vill, en provinsbeskattning. Utfallet blir nämligen att den som med sin bil vill resa överallt inom landet där det finns vägar, broar eller avgiftsfria färjeleder kan göra detta utan att resan beläggs med moms. Man kan också medföra bilen vid resa på avgiftsbelagda färjor till andra länder, t. ex. Finland, Danmark eller övriga kontinenten, utan att betala moms för bilen. Men om man reser med färja till Öland eller Gotland belägges bilen med moms.

Mellan Gotland och övriga delar av riket transporteras årligen cirka 87 000 personbilar och cirka 200 bussar. Transportkostnaderna för dessa uppgår f. n. till cirka 5 miljoner kr. per år. Mervärdeskatten skulle sålunda uppgå till drygt 500 000 kr. per år. Mellan Öland och fastlandet beräknas antalet personbilstransporter till cirka 400 000 årligen, varav närmare 270 000 avser sträckan Kalmar—Färjestaden. Transportkostnaden är på de kortare sträckorna 8 å 10 kr. per bil beroende på storlek. Transportkostnaderna för enbart personbilar uppgår sannolikt till omkring 4 miljoner kr. vilket i sin tur innebär ett uttag av mervärdeskatt på 400 000 kr. årligen. Eftersom de här berörda transporterna varit undantagna från allmän varubeskattning kommer såväl den bofasta öbefolkningen som den i dessa områden betydande turisttrafiken att drabbas av en icke oväsentlig fördyring. Motsvarande ökning av transportkostnaderna inträffar givetvis överallt där broförbindelse med fastlandet saknas.

Om en gotlänning skall kunna använda sin personbil eller buss utanför det relativt begränsade område som Gotland utgör, måste vederbörande erlägga, icke enbart avgifter för personbiljetter för sig och i förekommande fall för sin familj, utan även särskild avgift för bilen. För personbilar uppgår dessa avgifter till mellan 48 och 55 kr. och för bussar till mellan 75 och 140 kr. enkelresa och det dubbla för tur och retur. Det kan med skäl sägas att kostnaderna för att komma över till fastlandet och utnyttja bilen på riksvägnätet är betydande. Vidare kan erinras om att bilskatten, trots Gotlands och Ölands avgränsning och trots rese- och fraktkostnaderna, är lika hög som på fastlandet, där bilen utan extra avgifter kan användas på rikets omfattande vägnät.

Alltsedan år 1945 har riksdagen vid olika tidpunkter genom motioner haft frågan om gotlandstrafiken uppe till behandling. Tre utredningar har behandlat enbart denna fråga. Under tiden har, genom transportteknikens utveckling vad det gäller landtrafiken, det relativa avståndet till fastlandet fortgående förlängts. Vid 1963 års riksdag uttalade sammansatta stats- och tredje lagutskottet i ett utlåtande med anledning av motioner, att principen innebärande att staten skall lämna ekonomiskt stöd "så att kostnaderna för gods- och personbefordran mellan Gotland och fastlandet blir i huvudsak lika med kostnaderna för transport per järnväg med motsvarande trafikstandard på sträckor av samma längd" bör förtjäna beaktande och ägnas vederbörlig uppmärksamhet. Detta blev även riksdagens beslut. I stället för att åtgärder med syfte att förverkliga denna princip vidtagits, har mervärdeskattens införande, med geografiska verkningar för redan förut starkt avgränsade delar av landet, kommit att medföra att kostnaderna för transport av fordon över havet fördyrats med ytterligare 11,1 %.

*Återbetalning av skatt**I: 694 och II: 809*

I förordningen om mervärdeskatt föreskrivs i 49 § att om ingående avdragsgill skatt enligt deklARATION överstiger den utgående skatten med minst 1 000 kronor återbetalar länsstyrelsen det överskjutande beloppet. Är beloppet mindre får det överföras och avräknas i nästpåföljande deklARATION.

Allmänna skatteberedningen uttalade i sitt betänkande, SOU 1964:25, Nytt skattesystem, att restitution icke skulle ske av belopp, som understiger 500 kronor.

Gränsen på 1 000 kronor framstår för många småföretagare, däribland jordbrukare, som oskäligt hög. Även om den administrativa belastningen skulle bli något större vid en gräns av 500 kronor är detta belopp att föredraga.

*Övergångsbestämmelserna**I: 715*

Under höstriksdagen 1968 hade riksdagen att ta ställning till Kungl. Maj:ts förslag till ändringar och kompletteringar av bestämmelserna rörande mervärdeskatten. Riksdagen beslöt därvid att varor som tillhandahållits före 1 januari 1969 och som dessförinnan icke varit belastade med allmän varuskatt ej heller skulle belastas med mervärdeskatt även om likviden erlades efter 1 januari 1969.

Beträffande bl. a. avverkningsrätter på skog skulle avtal vara slutet före 1 november 1968. Då viss oklarhet ansågs kunna råda om begreppet avverkningsrätt föreslog bevillningsutskottet i ett uttalande, som senare antogs av riksdagen, att avverkningsrätt skulle vara att anse som ett tillhandahållande av vara och att därför mervärdeskatt ej skulle utgå om tillhandahållandet skett före årsskiftet 1968—1969.

Tolkningen av bevillningsutskottets uttalande och riksdagens beslut har blivit olika, och riksskattenämndens anvisningar om tillämpningen är också mycket svårtolkade. På vissa håll har anvisningarna t. o. m. tolkats i rakt motsatt riktning mot bevillningsutskottets intentioner.

Utskottets yttrande

I den förevarande propositionen föreslås vissa ändringar i den från och med innevarande år gällande mervärdeskatteförordningen. Förslagen är närmast att betrakta som tekniska kompletteringar av författningen. Utskottet förutskickade under 1968 års höstriktsdag vid behandlingen av den då föreliggande propositionen med förslag till ändringar i mervärdeskatteförordningen, att varje skattereform av den storleksordning det här gäller måste bli föremål för viss översyn, då man vunnit närmare erfarenheter av bestämmelsernas praktiska tillämpning. De frågor som tas upp i den nu framlagda propositionen är närmast av den arten att de aktualiserats redan under skattens initialskede.

I samband med propositionen behandlar utskottet inte endast de i anslutning därtill väckta motionerna utan även de motioner rörande mervärdeskatten som väcktes vid riksdagens början. Motionerna innehåller företrädesvis yrkanden om undantag från skatteplikt för olika varor och tjänster. Flera av dessa yrkanden har utskottet behandlat i samband med de två tidigare propositionerna rörande mervärdeskatten men då avvisat. Utskottet vill redan inledningsvis understryka angelägenheten av att skattens generella karaktär bibehålls, och att man avvaktar erfarenheterna från den praktiska tillämpningen, innan några mera betydande ingrepp görs i skatteförfattningen. Vad som f. n. kan komma i fråga är endast ändringar, vilka påkallas av omständigheter som blivit förbisedda eller för litet observerade i samband med skattens införande.

Skattskyldighetsfrågor

Stat och kommun

I propositionen föreslås ett tillägg till förordningens bestämmelser av innebörd att skattskyldighet skall kunna föreskrivas för sådan statlig verksamhet, som enligt nu gällande regler inte är yrkesmässig. Bakgrunden till förslaget torde bl. a. vara sådana komplikationer som påtalas i motionen II: 790. Där anges som exempel att försvarets fabriksverk vid sina leveranser av krigsmateriel till staten på grund av gällande bestämmelser inte har möjlighet att göra avdrag för ingående mervärdeskatt på bl. a. material och maskiner för sådan tillverkning, oaktat krigsmateriel är undantagen från skatteplikt. Enligt nuvarande regler föreligger fullständig skattefrihet med avlyftning av ingående skatt endast om leverantören är skattskyldig och varan undantagen från skatteplikt, på det sätt som gäller exempelvis i fråga om dagstidningarna. Som framgår av propositionen kan skattskyldighet för intern statlig verksamhet av redovisningstekniska och andra skäl komma att aktualiseras också i fråga om andra grenar av den statliga verksamhe-

ten. Departementschefen uttalar att den föreslagna möjligheten till utvidgad skattskyldighet för statlig verksamhet bör vara ägnad att bättre tillgodose kravet på konkurrensneutralitet vid beskattningen.

I motionerna I: 915 och II: 1049 yrkas avslag på propositionen i vad avser förslaget om möjlighet till utvidgad skattskyldighet för statlig verksamhet. Motionärerna vill dessutom gå ännu längre i samma riktning och helt befria SJ och postverket från skattskyldighet till mervärdeskatt.

Utskottet finner dessa önskemål helt oförenliga med strävandena mot konkurrensneutralitet och avstyrker därför motionerna I: 915 och II: 1049 och tillstyrker således propositionen i denna del.

Frågan om principerna för skattskyldighet vid statlig och kommunal verksamhet har varit föremål för diskussion alltsedan de nu gällande bestämmelserna härom infördes i varuskatteförordningen. Utskottet har vid frågans tidigare behandling hävdad att farhågorna för en konkurrensnedvridning genom dessa bestämmelser varit överdrivna men förordad vissa åtgärder för att begränsa sådana olägenheter. Frågan om utvidgad skattskyldighet för den offentliga verksamheten aktualiseras emellertid på nytt i motioner som väckts med anledning av propositionen. Sålunda yrkas i motionerna I: 916 och II: 1051, att skattskyldighet alltid skall föreligga för myndighet som tillhandahåller skattepliktiga varor och tjänster. Ett likartat yrkande framställdes vid riksdagens början i motionerna I: 700 och II: 807.

Utskottet är för sin del inte berett att utan närmare utredning kartlägga alla därigenom uppkommande problem. Här skall därför endast beröras vissa nackdelar med motionärernas förslag. En följd av förslaget skulle troligen bli att staten fick ökade skatteinkomster genom skatten på tjänster som kommunala organ utför åt varandra. Skatteeffekten skulle i sådana fall i hög grad bli beroende på hur den kommunala verksamheten är organiserad. Under sådana förhållanden kan i första hand beskattningen och inte rationella hänsyn komma att diktera den kommunala organisationen, vilket enligt utskottets mening inte kan vara önskvärt. För staten däremot är det givetsvis likgiltigt hur mycket skatt de statliga myndigheterna betalar för tjänster som de utför åt andra statliga organ. Skattskyldigheten för offentlig verksamhet skulle för övrigt i vissa fall kunna direkt strida mot önskemålen om konkurrensneutralitet. Framför allt skulle emellertid en generell statlig och kommunal skattskyldighet leda till besvärligheter i den praktiska tillämpningen, som inte kan antas stå i rimlig proportion till de eventuella fördelar man skulle nå.

Med det anförda har utskottet velat betona att det finns skäl att vid mervärdeskattens fortsatta tillämpning söka finna lösningar som tillgodoser rimliga krav på konkurrensneutralitet — inte bara när det gäller förhållandet mellan enskild och offentlig verksamhet. Som utskottet antytt tidigare bör emellertid mera betydande ingrepp i mervärdeskattens konstruk-

tion anstå tills man vunnit erfarenheter av denna beskattningsform. Med hänsyn härtill och till de komplikationer i övrigt som utskottet ovan antytt anser utskottet sig inte kunna tillstyrka yrkandet om total skattskyldighet för den offentliga sektorn.

De synpunkter som framförs i motionen II: 790 till stöd för att statliga affärsverk skall jämföras med aktiebolag kan till viss del anses tillgodosedda genom förslaget i propositionen. De kan även i övrigt bli beaktade om affärsverksutredningens förslag genomförs. Enligt detta förslag skall nämligen affärsverken i huvudsak bedrivas i bolagsform. Om så blir fallet kommer skattskyldigheten enligt mervärdeskatteförordningen att inträda om verksamheten avser varor eller tjänster som omfattas av förordningens bestämmelser. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat yrkandet i motionen II: 790.

I anslutning härtill vill utskottet något beröra en fråga angående skattskyldighetsbegreppet vid s. k. frivilligt inträde, vilken berörts i en till utskottet ingiven skrivelse. Enligt den bestämmelse om frivilligt inträde, som utskottet föreslog och riksdagen godkände, äger Kungl. Maj:t förordna om skattskyldighet tills vidare för omsättning av annan tjänst än sådan som anges i 10 och 11 §§ mervärdeskatteförordningen. I skrivelsen ifrågasätts om Kungl. Maj:t också har befogenhet att enligt detta stadgande förordna att viss annan tjänst än sådan som anges i nämnda paragrafer skall vara skattepliktig. Om sådan befogenhet inte föreligger, skulle bemyndigandet enligt förordningens konstruktion endast kunna avse avlyftning av ingående skatt.

Utskottet vill med anledning härav framhålla att avsikten med bestämmelsen var att möjliggöra inträde i mervärdeskattesystemet under de förutsättningar som utskottet redovisade. Sådant inträde måste rimligen också kunna inbegripa skatteplikt för tjänster. Om man exempelvis — som skett i Danmark — skulle medge revisorer frivilligt inträde, bör detta endast ske under förutsättning att tjänsterna förklaras vara skattepliktiga.

Skattepliktsfrågor

Bilar och motorcyklar

I propositionen föreslås också vissa ändringar i fråga om beskattningen av bilar, som förvärfvas av biluthyrningsföretag. De föreslagna bestämmelserna kan närmast betraktas som en komplettering av de bestämmelser om undantag från skatteplikt för begagnade personbilar som beslutades vid 1968 års höstriksdag. Genom att biluthyrningsföretagen vid sidan av bilhandlare är de enda skattskyldiga, som har avdragsrätt för ingående skatt på personbilar, föreligger risk bl. a. för att sådana företag etableras i syfte att kringgå beskattningen och utnyttja möjligheten till sådant avdrag i förening med skattefriheten för begagnade personbilar. I det enklaste fallet kan biluthyraren köpa en ny bil och dra av ingående skatt samt träffa av-

tal med en kund om att hyra bilen en månad med rätt att därefter köpa bilen och då avräkna hyran från köpeskillingen. Den bil som säljs genom ett sådant förfarande blir att betrakta som begagnad, och mervärdeskatt skall enligt nuvarande bestämmelser inte utgå. Det är uppenbart att sådana bestämmelser kan inbjuda till missbruk.

Förslaget i propositionen innebär att en biluthyrningsrörelse behåller sin avdragsrätt för ingående skatt på anskaffningen av personbil men blir skattskyldig för sin försäljning av den begagnade bilen. En bilhandlare som köper en begagnad personbil från ett uthyrningsföretag får emellertid ingen avdragsrätt för den skatt som uthyrningsföretaget har att erlægga.

Utskottet finner den föreslagna författningsändringen påkallad och anser sig också kunna biträda den tekniska utformningen av förslaget.

Vid granskning av ikraftträdandebestämmelserna har utskottet funnit att det kan föreligga vissa risker för dubbelbeskattning i fråga om de bilar som uthyrningsföretagen inköpt före år 1969. För sådana bilar föreligger nämligen avdragsrätt för allmän varuskatt endast under särskilda förutsättningar. Det kan visserligen sägas att rätten till investeringsavdrag varit avsedd att reducera dubbelbeskattningseffekterna, men det bör observeras att denna rätt endast kan utnyttjas av företag som visar vinst. Rätt till investeringsavdrag föreligger inte heller för anskaffningar som skett före år 1968. Med hänsyn härtill förutsätter utskottet att Kungl. Maj:t med stöd av gällande dispensbestämmelser undanröjer den icke avsedda dubbelbeskattningen i de fall vederbörande kan visa att han drabbas därav i inte endast ringa mån. Givetvis bör därvid också beaktas vederbörandes möjlighet att utnyttja investeringsavdrag.

Då utskottet vid 1968 års höstriksdag behandlade frågan om beskattningen av begagnade personbilar tillstyrkte utskottet de av Kungl. Maj:t framlagda förslagen att undanta sådana bilar från skatteplikt och höja bilaccisen för att kompensera det genom skattefriheten uppkommande skattebortfallet. Utskottet avstyrkte samtidigt en i propositionen föreslagna höjning av accisen på motorcyklar liksom motionsvis framförda alternativa yrkanden om undantag från skatteplikt för begagnade motorcyklar. Därvid hänvisade utskottet främst till att det inte ansetts påkallat med något undantag för begagnade motorcyklar när man införde sådant undantag för begagnade bilar i den allmänna varuskatten.

I motionerna I: 916 och II: 1051 samt i motionen I: 207 yrkas att de begagnade motorcyklarna skall få samma ställning som de begagnade bilarna med hänsyn bl. a. till att handeln med motorcyklar eljest riskerar att drabbas av samma svårigheter som tidigare motiverade undantaget för begagnade bilar.

Utskottet har i princip uttalat sig mot undantag från mervärdeskatten, men ansett sig kunna av praktiska skäl gå med på ett sådant undantag beträffande de begagnade personbilarna med hänsyn till att bilaccisen möjlig-

gör kompensation för skatteförlusten. Samma möjlighet till kompensation föreligger också i fråga om motorcyklarna. Affärsmissigt erbjuder handeln med motorcyklar stora likheter med bilhandeln. Att undantag för de begagnade motorcyklarna inte gjordes då de begagnade personbilarna undantogs från den allmänna varuskatten beror på att motorcykelförsäljningen volymmässigt är av ringa omfattning och på att den då gällande skattesatsen betydde förhållandevis litet för försäljningen. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det nu finns skäl att i beskattningshänseende likställa begagnade personbilar och begagnade motorcyklar. En sådan åtgärd påkallar ändringar såväl i mervärdeskatteförordningen som i förordningen om bilaccis. För att kompensera skattebortfallet genom att de begagnade motorcyklarna undantas från mervärdeskatt bör accisen på nya motorcyklar höjas. Höjningen bör därvid avvägas med hänsyn till att bilaccisen på nya personbilar höjts två gånger, i båda fallen med belopp som svarat mot ca 2 procent av bilarnas genomsnittliga värde. Vid accishöjningen får hänsyn även tas till det värdemässiga förhållandet mellan dagens priser på nya bilar respektive motorcyklar. Kompensationen för skattebortfallet på de begagnade motorcyklarna kan emellertid beräknas något lägre än vad som gäller för bilarna på grund av att omsättningen av begagnade motorcyklar utanför den reguljära handeln är förhållandevis mycket större än vad som gäller de begagnade personbilarna. Mot bakgrunden härav synes det utskottet skäligt att begränsa accishöjningen till belopp som svarar mot ca 3 procent av det genomsnittliga nyvärdet inom de olika skatteklasserna för motorcyklar. Den inkomstökning som blir följden härav föranleder på grund av den ringa omsättningen inte någon ändring av inkomstberäkningarna. Höjningen av accisen på nya motorcyklar bör träda i kraft snarast möjligt.

Med det anförda är yrkandena i motionerna I: 916 och II: 1051 samt i motionen I: 207 tillgodosedda.

Tandproteser m. m.

Beträffande beskattningen av tandproteser konstaterade utskottet när frågan behandlades vid 1968 års vårriksdag, att införandet av mervärdeskatten innebar en viss utjämning av den konkurrensnedvridning som påtalats i olika motioner under den tid allmän varuskatt utgick.

När nu kravet på skattefrihet för tandproteser åter framförs i motionerna I: 133 och II: 145 vill utskottet främst hänvisa till att erfarenheter ännu inte kan åberopas i fråga om mervärdeskattens inverkan på konkurrensförhållandena mellan fristående laboratorier och tandtekniker som är anställda av tandläkare. En omständighet som kan förklara att några olägenheter för dentallaboratorierna hittills inte kunnat påvisas är att det torde vara förenat med väsentliga svårigheter för tandläkarna att förena korrekta anställningsförhållanden för teknikerna med ett rationellt utnyttjande av deras prestationer. Utskottet är samtidigt medvetet om att frågan kan bli

mera besvärande om beskattningen skärps, men anser att man i nuvarande läge bör avvakta erfarenheterna från mervärdeskatten och avstyrker således motionerna I: 133 och II: 145.

Böcker och musikalier

Yrkandet i motionerna I: 680 och II: 782 om skattefrihet för böcker och musikalier avstyrker utskottet nu liksom tidigare med hänvisning till vad utskottet anfört om mervärdeskattens generella karaktär.

Frimärken

Till yrkandena om undantag från skatteplikt hör också det i motionerna I: 707 och II: 775 framlagda lagstiftningsförslaget om sådant undantag för frimärken. Motionärerna hänvisar bl. a. till kontrollsvårigheterna i samband med import av frimärken och de tullproblem som uppkommer vid privat import av urvalskollektioner.

Den omständigheten att kontrollproblem förekommer synes inte utgöra tillräcklig motivering för ett undantag. De av motionärerna åberopade svårigheterna i fråga om urvalskollektionerna torde inte vara olösliga i praktiken. Utskottet förutsätter att frågan kommer att närmare granskas av tullagstiftningskommittén. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet alltså detta yrkande.

Fisklådor

Frågan om beskattningen av fisklådor behandlade utskottet också vid 1968 års höstriksdag med anledning av motioner, i vilka yrkades att fisklådor skulle betraktas som fartygstillbehör. I motionerna I: 706 och II: 783 yrkas nu att fisklådor skall undantas från skatteplikt. Motionärerna hänvisar till vissa uttalanden av riksskattenämnden, vilka enligt deras mening skulle få olyckliga konsekvenser för tillverkarna av fisklådor.

Utskottet vill med anledning härav upplysa att riksskattenämnden i ett sedermera meddelat förhandsbesked förklarat att försäljning av fisklådor och is till fiskebåtar, som bedriver fiske på utrikes vatten, skall anses som export från mervärdeskattesynpunkt. Under förutsättning att detta förhandsbesked vinner laga kraft får motionärernas önskemål anses tillgodosedda.

Garantireparationer

Beskattningen av reparationer och annan service som sker inom ramen för garantiåtaganden tas upp i motionerna I: 701 och II: 788. Motionärerna begär undantag från skatteplikt för garantiåtgärder med motiveringen att beskattningen i sådana fall endast medför ett onödigt merarbete. Motionärerna avser alla former av garantiåtaganden men pekar särskilt på bilgarantierna.

Spörsmålet torde såvitt utskottet kan finna endast ha aktualitet i de fall då garantiåtaganden utförs av annan än den som ekonomiskt svarar för garantin. Som motionärerna framhåller torde mervärdeskatten i sådana fall genomgående kunna avlyftas. Med den nuvarande ordningen har man den fördelen, att den skattskyldige reparatören inte behöver göra någon skillnad mellan garantireparationer och andra reparationer, medan motionärernas förslag därvidlag uppenbarligen skulle medföra vissa svårigheter både för reparatören och från kontrollsynpunkt. Utskottet finner de nuvarande reglerna bäst överensstämna med beskattningens principiella konstruktion och anser sig inte mot bakgrund av mervärdeskattens än så länge korta tillämpningstid ha anledning att biträda motionärernas yrkande.

Transporter

En av de frågor som tilldrog sig det största intresset vid 1968 års höstrikedags debatter angående den då behandlade mervärdeskattepropositionen var beskattningen av transporter av motorfordon mellan fastlandet och öar utan fast landförbindelse. I första hand gällde diskussionen sådana transporter i gotlandstrafiken. Utskottet var inte berett att tillstyrka motionsvis framförda yrkanden om undantagsbestämmelser i dylika fall och hänvisade till att för Ölands del frågan skulle lösas genom det påbörjade brobygget och att för Gotlands del trafikproblemen kunde väntas bli lösta i ett större sammanhang genom de då pågående förhandlingarna mellan staten och de gotländska intressenterna om ett särskilt avtal i syfte att få till stånd en tillfredsställande transportförsörjning för Gotland.

I motionerna I: 718 och II: 780 framställs nu åter yrkande om undantag från beskattningen för transporter av bilar till och från öar. Motionärerna framför i stort sett samma argument som tidigare men framhåller dessutom att det avtal beträffande gotlandstrafiken som utskottet hänvisade till av olika skäl inte kommit till stånd.

Motionärernas påpekande är i och för sig riktigt, men det innebär inte att frågan om statligt stöd till gotlandstrafiken definitivt skrinlagts. Vad som inträffat är att Gotlandsbolaget i stället för att underteckna avtalet erbjudit staten att överta verksamheten. Samtidigt har bolaget från och med den 15 mars 1969 sänkt transportpriset för I-registrerade personbilar med femtio procent. Eftersom priserna på personbiljetter för gotlänningar redan tidigare sänkts lika mycket, bör motionärernas uppgifter om transport- och skattekostnader reduceras till ungefär de halva beloppen. Tilläggas bör att frågan endast gäller privata biltransporter. För näringslivets transporter elimineras beskattningen genom avdragsrätten. Utskottet får därför med tillfredsställelse konstatera att gotlänningarna i dag har en väsentligt bättre situation i fråga om personbilstransporterna än när utskottet tidigare behandlade samma fråga och att ytterligare lättnader inte är otänkbara. Den kvarstående skattebelastningen — drygt fem kronor för en tur- och returtrans-

port av personbil mellan Gotland och fastlandet — kan inte anses vara av den storleksordningen att den nämnvärt begränsar resemöjligheterna. Utskottet vill emellertid tillägga att när man i princip beslutat en generell transportbeskattning av det slag som mervärdeskatteförordningen innehåller talar all erfarenhet mot sådana undantag som motionärerna förordar. Man kan med samma argument som motionärerna anför komma fram till att alla privata transportkostnader bör undantas från beskattning, om köparen bor på ett visst avstånd från leverantören, eftersom annars den som bor nära inköpsstället gynnas inte bara genom lägre transportkostnader utan också genom lägre skatt. Utskottet vill också bestämt motsätta sig särskilda skatteregler för vissa delar av landet. Stödet till områden med speciella förhållanden bör inte ske genom lättnader i beskattningen. Utskottet avstyrker således de här behandlade motionerna.

I motionerna I: 917 och II: 1050 tas upp en annan bestämmelse rörande transportbeskattningen, som enligt motionärernas mening medför nackdelar för den inhemska industrin i vissa fall, nämligen undantaget från skatteplikt för transporter direkt från utlandet. Enligt vad utskottet erfarit syftar motionärerna i första hand på viss stenindustri, där fraktkostnaderna utgör en betydande del av priset på den färdiga produkten och där de utländska tillverkarna således på grund av detta undantag skulle kunna erbjuda väsentligt lägre transportkostnader än den svenska industrin.

Såvitt utskottet kan finna måste de av motionärerna påtalade förhållandena avse leveranser av varor till andra än skattskyldiga, eftersom de skattskyldiga har avdragsrätt för ingående skatt på frakter. Man torde också kunna bortse från betydelsen av fraktbeskattningen vid enskilda personers införsel av här avsedda varor. Problem av begränsad omfattning skulle möjligen kunna uppkomma då en kommun uppträder som köpare. Det synes utskottet orimligt att enbart med hänsyn till dylika fall skattebelägga samtliga transporter i samband med den reguljära införseln av varor, som i betydande omfattning sker direkt till destinationsorten. Ett bifall till yrkandet i motionerna innebär att man i dessa fall skulle behöva särskilt debitera skatt på den del av transporten som sker inom landet för att sedan köparna skulle få göra avdrag med samma belopp. Bestämmelsen har i första hand ett rent praktiskt syfte och torde för den reguljära handeln vara mera till nytta än till hinder. I avsaknad av närmare utredning om de av motionärerna påtalade skatteeffekterna är utskottet därför inte berett tillstyrka en författningsändring av det slag motionärerna förordar. Det är enligt utskottets mening för tidigt att göra en sådan ändring innan man kan peka på några mera påtagliga konkurrensnedvridningar. Utskottet avstyrker således ifrågavarande motioner men förordar att frågan följs med fortsatt uppmärksamhet.

Återbetalning av skatt

Frågan om den gällande beloppsgränsen vid återbetalning av skatt tas upp i motionerna I: 694 och II: 809. Om ingående skatt överstiger utgående skatt med 1 000 kronor återbetalas beloppet. Understigande belopp återbetalas endast om det inte kan avdras eller kvittas. Motionärerna yrkar med hänsyn till de mindre jordbrukarnas och företagarnas intressen att beloppsgränsen skall sänkas till 500 kronor och åberopar till stöd härför bl. a. att allmänna skatteberedningen föreslog denna lägre beloppsgräns.

Gällande bestämmelser har i första hand tillkommit för att begränsa det administrativa arbetet med restitutionerna. Då det saknas uppgifter om i vilken omfattning mervärdeskatt kommer att återbetalas och hur verkningarna av beloppsgränsen blir för olika kategorier skattskyldiga, är utskottet inte berett att ta upp frågan om beloppsgränsen vid restitution till omprövning och avstyrker således ifrågavarande motioner.

Övergångsbestämmelserna

I motionen I: 715 yrkas slutligen vissa förtydligande bestämmelser rörande övergångsbestämmelserna i fråga om avverkningsrätter.

Utskottet vill i denna fråga nöja sig med att konstatera att motionärens önskemål blivit helt tillgodosedda genom av riksskattenämnden sedermera meddelade anvisningar.

Utskottets hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

A) att riksdagen — med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 18, motionerna I: 916 och II: 1051 och motionen I: 207 samt med avslag på motionerna I: 915 och II: 1049 — antar

1) det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt med de ändringar och tillägg att

dels ingressen erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

Härigenom förordnas, att 18 §, *punkt* 1 av anvisningarna till 2 § och anvisningarna till 8 § förordningen den 6 juni 1968 om mervärdeskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Utskottets förslag)

Härigenom förordnas, att 8, 17 och 18 §§, *punkterna* 1 och 2 av anvisningarna till 2 § samt anvisningarna till 8, 10 och 17 §§ förordningen den 6 juni 1968 om mervärdeskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

dels 8, 17 och 18 §§, punkt 2 av anvisningarna till 2 § samt anvisningarna till 8, 10 och 17 §§ erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Nuvarande lydelse)

(Utskottets förslag)

8 §.

Från skatteplikt ————— liknande förfarande,

11) begagnad personbil, när *sådan* bil omsättes inom landet,

11) begagnad personbil *och begagnad motorcykel*, när *sådant fordon* omsättes inom landet,

12) tullfri ————— om tobaksskatt.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

17 §.

Skattskyldig får ————— dessförinnan uppkommit.

Bedriver skattskyldig ————— verksamheten bedrivs.

Skattskyldig som bedriver handel med bilar får avdraga ingående skatt på förvärv och införsel för verksamheten med undantag dock för ingående skatt på vara till eller tjänst på begagnad personbil som utgör omsättningsvara i verksamheten.

Skattskyldig som bedriver handel med bilar *eller motorcyklar* får avdraga ingående skatt på förvärv och införsel för verksamheten med undantag dock för ingående skatt på vara till eller tjänst på *sådan* begagnad personbil *eller begagnad motorcykel* som utgör omsättningsvara i verksamheten.

Överstiger den ————— annan verksamhet.

Om återbetalning ————— 49 §.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

18 §.

Skattskyldig som ————— konstnärliga verksamheten.

Avdragsrätt föreligger ————— skattepliktig verksamhet,

3) anskaffning av personbil från säljare som innehaft *bilen* för yrkesmässig uthyrning och annan anskaffning av *personbil* för ändamål som ej avser yrkesmässig återförsäljning eller uthyrning.

3) anskaffning av personbil *eller motorcykel* från säljare som innehaft *fordonet* för yrkesmässig uthyrning och annan anskaffning av *sådant fordon* för ändamål som ej avser yrkesmässig återförsäljning eller uthyrning.

Föreligger skattskyldighet ————— medför skattskyldighet.

Konungen kan ————— 1 §.

(Nuvarande lydelse)

(Utskottets förslag)

Anvisningar

till 2 §.

2. Med omsättning — — — — — likställes byte.

Med omsättning förstås vidare uttag av vara ur verksamhet för annat ändamål än för försäljning, när rätt till avdrag för ingående skatt föreligger enligt 17 §. Som omsättning anses i enlighet härmed uttag av vara för den skattskyldiges eller hans anställdas personliga bruk. Utför den som bedriver byggnadsrörelse reparations-, underhålls- eller förbättringsarbete på egen fastighet, som icke användes i rörelsen och ej heller utgör lagertillgång i denna, anses uttag av byggnadsmaterial och annat material för arbetet som omsättning. Omsättning föreligger även när den som bedriver handel med begagnade personbilar i förening med verkstadsrörelse uttager vara ur verkstadsrörelsen för att tillföras begagnad personbil som utgör omsättningsvara i handeln med begagnade *personbilar*.

Uttag av — — — — — i denna.

Som omsättning anses icke uttag av maskin eller annan skattepliktig vara med undantag av skattepliktig personbil från lager av omsättningsvaror för användning som anläggningstillgång eller material i den skattskyldiges skattepliktiga verksamhet.

Med personbil — — — — — — 1 800 kilogram.

Med omsättning förstås vidare uttag av vara ur verksamhet för annat ändamål än för försäljning, när rätt till avdrag för ingående skatt föreligger enligt 17 §. Som omsättning anses i enlighet härmed uttag av vara för den skattskyldiges eller hans anställdas personliga bruk. Utför den som bedriver byggnadsrörelse reparations-, underhålls- eller förbättringsarbete på egen fastighet, som icke användes i rörelsen och ej heller utgör lagertillgång i denna, anses uttag av byggnadsmaterial och annat material för arbetet som omsättning. Omsättning föreligger även när den som bedriver handel med begagnade personbilar *eller begagnade motorcyklar* i förening med verkstadsrörelse uttager vara ur verkstadsrörelsen för att tillföras begagnad personbil *eller begagnad motorcykel* som utgör omsättningsvara i handeln med begagnade *sådana fordon*.

Som omsättning anses icke uttag av maskin eller annan skattepliktig vara med undantag av skattepliktig personbil *eller motorcykel* från lager av omsättningsvaror för användning som anläggningstillgång eller material i den skattskyldiges skattepliktiga verksamhet.

Med motorcykel förstås icke moped.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

till 8 §.

Undantaget för fartyg gäller — — — — skattepliktig vara.

Undantaget för fartyg för — — — — — detta ändamål.

Undantaget för livräddningskryssare — — — — af skeppsbrutne.

Undantaget för gas — — — — — av butiksvara.

Undantaget för allmän — — — — — varje vecka.

Undantaget för periodisk — — — — — hemvärnets verksamhet.

Butiksmässig försäljning — — — — — av köpare.

Med *begagnad* personbil under 11 *förstås sådan personbil och sådan* med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustad lastbil med tjänstevikt ej över 1 800 kilogram, som tidigare för annat ändamål än yrkesmässig återförsäljning sålts eller uttagits inom landet eller införts till landet. Har ny personbil anskaffats för yrkesmässig uthyrning anses *bilen* icke som *begagnad* när den säljes eller uttages av uthyraren.

Med personbil under 11 *avses även* med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustad lastbil med tjänstevikt ej över 1 800 kilogram. *Med motorcykel avses icke moped. Fordonet anses som begagnat endast om det* tidigare för annat ändamål än yrkesmässig återförsäljning sålts eller uttagits inom landet eller införts till landet. Har ny personbil *eller ny motorcykel* anskaffats för yrkesmässig uthyrning anses *fordonet* icke som *begagnat* när *det* säljes eller uttages av uthyraren.

(Nuvarande lydelse)

(Utskottets förslag)

till 10 §.

Tjänst under 1 är icke skattepliktig om den avser annan sådan vara som är undantagen från skatteplikt enligt 8 § än *begagnad personbil*. Skatteplikt föreligger ej heller för tvätt av utrustning till icke skattepliktigt fartyg eller luftfartyg. Tjänst som avser sådan krigsmateriel, som anges i 8 § under 2 och som äges av staten, är skattefri.

Tjänst under 1 är icke skattepliktig om den avser annan sådan vara som är undantagen från skatteplikt enligt 8 § än *begagnad personbil eller begagnad motorcykel*. Skatteplikt föreligger ej heller för tvätt av utrustning till icke skattepliktigt fartyg eller luftfartyg. Tjänst som avser sådan krigsmateriel, som anges i 8 § under 2 och som äges av staten, är skattefri.

Som skattepliktig uthyrning — — — — — eller liknande.

Med servering — — — — — eller plats.

Som skattepliktig anses — — — — — andra lokaler.

Till skattepliktig — — — — — eller anläggning.

Tjänst som — — — — — som transporttjänst.

Med annonsering — — — — — s. k. ljustidning.

(Nuvarande lydelse)

(Utskottets förslag)

till 17 §.

Avdrag för ————— skattens belopp.

Avdragsrätten för ingående skatt på driftkostnader för personbil som utgör inventarium i skattskyldigs verksamhet omfattar alla sådana kostnader oavsett om fordonet helt eller endast delvis användes i verksamheten. Avser ingående skatt i annat fall endast delvis sådant förvärv som omfattas av avdragsrätten eller endast delvis verksamhet som omfattas av skyldighet att erlagga mervärdeskatt, skall beloppet av den avdragsgilla ingående skatten bestämmas genom uppdelning efter skälig grund när annat ej följer av 18 § tredje stycket.

Kan det ————— erlagt skatten.

Avdragsrätten för ingående skatt på driftkostnader för personbil *eller motorcykel* som utgör inventarium i skattskyldigs verksamhet omfattar alla sådana kostnader oavsett om fordonet helt eller endast delvis användes i verksamheten. Avser ingående skatt i annat fall endast delvis sådant förvärv som omfattas av avdragsrätten eller endast delvis verksamhet som omfattas av skyldighet att erlagga mervärdeskatt, skall beloppet av den avdragsgilla ingående skatten bestämmas genom uppdelning efter skälig grund när annat ej följer av 18 § tredje stycket.

dels ock övergångsbestämmelserna erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. 18 § och anvisningarna till 8 § i sin nya lydelse tillämpas dock för tid från och med den 20 februari 1969.

(Utskottets förslag)

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. 18 § och anvisningarna till 8 § i sin nya lydelse tillämpas dock *såvitt avser personbil* för tid från och med den 20 februari 1969.

2) följande

Förslag

till

Förordning

**om ändring i förordningen den 23 november 1956 (nr 545) angående
omsättningskatt å motorfordon i vissa fall**

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen den 23 november 1956 angående omsättningskatt å motorfordon i vissa fall skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

Omsättningskatten utgår — — — — — tiotal kronor.

För m o t o r c y k l a r utgör skatten 255 kronor därest fordonets tjänstevikt ej överstiger 75 kilogram, 335 kronor därest tjänstevikten är högre men ej överstiger 160 kilogram samt eljest 505 kronor.

För m o t o r c y k l a r utgör skatten 350 kronor därest fordonets tjänstevikt ej överstiger 75 kilogram, 460 kronor därest tjänstevikten är högre men ej överstiger 160 kilogram samt eljest 700 kronor.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Vid tillämpningen av denna förordning gäller icke 62 § andra och tredje styckena frihamnsstadgan den 8 november 1935 (nr 553).

B) att riksdagen avslår följande motioner, nämligen

- 1) I: 133 och II: 145
- 2) I: 680 och II: 782
- 3) I: 694 och II: 809
- 4) I: 700 och II: 807
- 5) I: 701 och II: 788
- 6) I: 706 och II: 783
- 7) I: 707 och II: 775
- 8) I: 718 och II: 780
- 9) I: 915 och II: 1049
- 10) I: 916 och II: 1051
- 11) I: 917 och II: 1050
- 12) I: 207

13) I: 715

14) II: 790,

i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt.

Stockholm den 27 mars 1969

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande

från första kammaren: herrar John Ericsson (s), Lundström* (fp), Yngve Nilsson* (m), Sundin (cp), Wärnberg (s), Tage Johansson (s), Tistad (fp), Wirmark (s), Paul Jansson (s) och Karl Pettersson (m); samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås (m), Brandt (s), Engkvist* (s), Vigelsbo* (cp), fru Nettelbrandt* (fp), herrar Kristenson (s), Carlstein (s), Eriksson i Bäckmora (cp), Hammarsten* (s) och Josefsson i Halmstad (s).

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

Skattskyldighet för stat och kommun

1) av herrar Lundström (fp), Yngve Nilsson (m), Sundin (cp), Tistad (fp), Karl Pettersson (m), Magnusson i Borås (m), Vigelsbo (cp), fru Nettelbrandt (fp) och herr Eriksson i Bäckmora (cp), vilka dels anfört följande:

Som utskottsmajoriteten framhållit är frågan om vidden av skattskyldigheten för den offentliga sektorn av mycket komplicerad art. Det skulle i och för sig varit önskvärt med så entydiga beskattningsregler att riskerna för konkurrenssnedvridningar kunde anses uteslutna. Vi konstaterar med tillfredsställelse att utskottsmajoriteten tycks dela denna målsättning och att åtskilliga åtgärder — senast de i den förevarande propositionen föreslagna ändringarna — bidrar till att utjämna de olikheter som vi påtalat. Beträffande den statliga upphandlingen har mervärdeskatten inte längre någon konkurrenssnedvridande effekt. Kvar står dock åtskilliga problem — bl. a. i fråga om skattens verkan vid kommunal upphandling från statliga leverantörer samt i fråga om skattskyldigheten för vissa tjänster.

dels ansett att utskottet under punkterna B 4, 9 och 14 bort hemställa, att riksdagen med anledning av motionerna I: 700 och II:

807, I: 915 och II: 1049 samt motionen II: 790 i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsamt utredning rörande frågan om skattskyldigheten till mervärdeskatt för stat och kommun.

Tandproteser m. m.

2) av herrar *Lundström* (fp), *Yngve Nilsson* (m), *Sundin* (cp), *Tistad* (fp), *Karl Pettersson* (m), *Magnusson* i Borås (m), *Vigelsbo* (cp), fru *Nettelbrandt* (fp) och herr *Eriksson* i Bäckmora (cp), vilka under åberopande av innehållet i motionerna I: 133 och II: 145 ansett att utskottet under punkten A 1 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 133 och II: 145 antar följande som *reservanternas förslag* betecknade förslag till ändring av 8 § mervärdeskatteförordningen.

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

8 §.

Från skatteplikt — — — — — statens räkning,

3) läkemedel som utlämnas enligt recept eller säljes till sjukhus eller införes till landet i anslutning till sådan utlämning eller försäljning,

3) läkemedel som utlämnas enligt recept eller säljes till sjukhus eller införes till landet i anslutning till sådan utlämning eller försäljning samt *tandproteser och individuellt avpassade apparater för ortodontiska, käkortopediska och käkkirurgiska behandlingar,*

4) elektrisk — — — — — om tobaksskatt.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

Frimärken

3) av herrar *Lundström* (fp) och *Tistad* (fp).

Transporter till bl. a. Öland och Gotland

4) av herrar *Lundström* (fp), *Yngve Nilsson* (m), *Sundin* (cp), *Tistad* (fp), *Karl Pettersson* (m), *Magnusson* i Borås (m), *Vigelsbo* (cp), fru *Nettelbrandt* (fp), och herr *Eriksson* i Bäckmora (cp), vilka dels anfört följande:

Utskottets majoritet konstaterar med tillfredsställelse att kostnaderna minskat avsevärt för gotlänningarnas transporter av personbilar mellan Gotland och fastlandet och hänvisar bl. a. till att den kvarstående skattekostnaden endast uppgår till ca 5 kronor vid en tur- och returtransport av personbil mellan Gotland och fastlandet. Att taxorna i gotlandstrafiken sänkts tills vidare för gotlänningarna har inte något samband med själva

skattefrågan. Kvar står att skatten i onödan fördyrar transportkostnaderna som även efter sänkningen måste anses vara betydande för den enskilde resenären. Om det varit möjligt att bygga en bro till Gotland hade troligen inte någon broavgift utgått och än mindre skulle någon kommit på tanken att beskatta en sådan broavgift. Mervärdeskatten på personbilstransporterna verkar på samma sätt som en skatt på en broavgift. Den nu gällande transportavgiften på 55 kronor vid transport av gotländsk personbil tur och retur mellan Gotland och fastlandet kan inte — som utskottsmajoriteten tycks mena — anses vara så obetydlig att den inte begränsar resemöjligheterna. Det bör vidare observeras att nedsättningen bara gäller gotlandsbilar. För turisttrafiken som är av synnerlig vikt för detta län kommer de höga fraktkostnaderna som ökas genom beskattningen att verka som en reducerande faktor, särskilt när det gäller kortfristiga turistbesök. Enligt vår mening bör vid beskattningen särskild hänsyn tas till sådana områden av landet som saknar fast landförbindelse. En sådan åtgärd är i och för sig inte märkvärdigare än att man vid inkomstbeskattningen har speciella regler exempelvis för sjömän och för samer.

dels ansett att utskottet under punkten A 1 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 718 och II: 780 antar följande förslag till ändring av 11 § mervärdeskatteförordningen.

(*Nuvarande lydelse*)

(*Reservanternas förslag*)

11 §.

Från skatteplikt — — — — — samt resgodsbefordran,

3) transport av vara till eller från utlandet eller transport i samband med renhållning,

3) transport av vara till eller från utlandet, *transport av motorfordon, avsett för personbefordran, mellan område utan fast landförbindelse och fastlandet*, eller transport i samband med renhållning,

4) bärgning — — — — — av veterinär.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

Återbetalning av skatt

5) av herrar *Lundström* (fp), *Yngve Nilsson* (m), *Sundin* (cp), *Tistad* (fp), *Karl Pettersson* (m), *Magnusson* i Borås (m), *Vigelsbo* (cp), fru *Nettelbrandt* (fp) och herr *Eriksson* i Bäckmora (cp), vilka

dels anfört följande:

Det finns anledning att ifrågasätta om beloppsgränsen för restitution främst bör fastställas med hänsyn huvudsakligen till de administrativa synpunkterna. Den utvidgade användningen av ADB-metoden inom den stat-

liga förvaltningen och i synnerhet i skattesammanhang bör göra det möjligt att bemästra restitutionsfrågorna även om beloppsgränsen sänks till 500 kronor. För de skattskyldiga som har en förhållandevis obetydlig omsättning och följaktligen skall redovisa skatten halvårsvis måste det vara ekonomiskt kännbart att ett tillgodohavande på närmare 1 000 kronor måste slå outnyttjat under ett halvår på grund av gällande beloppsgränser. Sådana tillgodohavanden uppkommer också i de flesta fall i samband med investeringar som i och för sig anstränger ekonomin.

dels ansett att utskottet under punkten A 1 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 694 och II: 809 antar följande förslag till ändring av 49 § mervärdeskatteförordningen.

(Nuvarande lydelse)

(Reservanternas förslag)

49 §.

Överstiger ingående avdragsgill skatt enligt deklaration den utgående skatten med minst 1 000 kronor, återbetalar länsstyrelsen det överskjutande beloppet.

Understiger skillnaden mellan ingående skatt och utgående skatt 1 000 kronor, återbetalar länsstyrelsen beloppet endast när skillnaden icke kan avdragas eller kvittas enligt 17 § tredje stycket.

Skattskyldig som — — — — — ingående skatt.

Överstiger skatt — — — — — överskjutande beloppet.

Den som — — — — — för mycket.

Vid återbetalning — — — — — restavgift avräknas.

Fordran på — — — — — eller utmätas.

I övrigt — — — — — av mervärdeskatt.

Överstiger ingående avdragsgill skatt enligt deklaration den utgående skatten med minst 500 kronor, återbetalar länsstyrelsen det överskjutande beloppet.

Understiger skillnaden mellan ingående skatt och utgående skatt 500 kronor, återbetalar länsstyrelsen beloppet endast när skillnaden icke kan avdragas eller kvittas enligt 17 § tredje stycket.